

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини**

ВІСНИК
УКРАЇНСЬКО-ТУРКМЕНСЬКОГО
КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ЦЕНТРУ

ВИПУСК 1

Частина II

Умань
2017

УДК 37(477+575.4)(06)
ББК 74(44кр+5тур)я43
В 53

*Затверджено до друку вченою радою
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
(протокол № 12 від 27 червня 2017 р.)*

Редакційна колегія:

Безлюдний О.І. – доктор педагогічних наук, професор, ректор;
Сокирська В.В. – кандидат історичних наук, професор,
проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва (головний редактор);
Курмасв П.Ю. – доктор економічних наук, професор;
Цимбал Н.А. – кандидат філологічних наук, професор;
Лаврик О.Д. – кандидат географічних наук, директор Українсько-туркменського
культурно-освітнього центру (заст. головного редактора);
Сушкевич О.В. – кандидат філологічних наук, доцент;
Загоруйко Л.О. – кандидат педагогічних наук, доцент;
Валюк В.Ф. – кандидат хімічних наук, доцент;
Якимчук Р.А. – кандидат біологічних наук, доцент;
Мельник О.С. – кандидат технічних наук, доцент.

Відповідальний за випуск: *Лаврик О.Д.*

В 53 Вісник Українсько-туркменського культурно-освітнього центру :
міждисциплінарний науковий збірник. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. –
Вип. 1, Ч. II. – 194 с.

У збірнику опубліковані результати наукової роботи студентів та викладачів УДПУ імені Павла Тичини. Розриті актуальні питання у галузях соціально-педагогічних, природничо-математичних, гуманітарних та економічних досліджень. Видання буде корисним для студентів, викладачів, аспірантів та вчителів загальноосвітніх навчальних закладів.

The results of scientific work of students and lecturers of Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University had been published in the proceedings. Current issues in social, educational, natural and mathematical, humanitarian and economic research had been revealed. The proceedings will be useful for students, lecturers and teachers of secondary schools.

**УДК 37(477+575.4)(06)
ББК 74(44кр+5тур)я43**

ЗМІСТ

ГУМАНІТАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Білецька І. О., Грабова Т. Англійські лексичні та граматичні емфатичні конструкції та їх ознаки.....	5
Білецька І. О., Сікорська С. Особливості омонімії та спосіб зняття труднощів її перекладу в науково-технічних текстах	11
Бондарук Я. В., Реєнт О. Підвищення інтересу учнів до вивчення англійської мови.....	15
Волошина Г. П., Багрій О. Рідна мова як засіб громадянського виховання у педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського... ..	21
Гребенюк А., Діденко Л., Діденко С. Туркменістан на міжнародній арені... ..	27
Косінська Т. В., Калабська В. С. Музичний конкурс як необхідний компонент у формуванні музично-виконавської компетентності учнів-бандуристів ПСМНЗ.....	33
Краснобокий Ю. М., Чембергенов І. Перший доктор наук Туркменістану	38
Куценко С. Ю. Музей у сучасному інформаційному просторі: потенціал соціальних мереж	39
Лаухіна І. С., Мальченко А. Лексико-семантична група назв учнів у французькій мові Франції, Бельгії, Швейцарії та Квебеку	44
Максимчук О. В., Мовлямбердієв В. Духовність і ціннісні орієнтації студентської молоді України в трансформаційному суспільстві	48
Ріднева Л. Ю., Осіпчук Г. В., Могілевець Т. М., Руда О. А. Туркменська література в контексті сучасних міжкультурних зв'язків.....	53
Скрипник О. М. Туркменістан та ООН: історія співпраці... ..	60
Ткачук М. М. Ціннісний вимір змісту українського національного виховання: минуле і сучасність.....	65
Цимбал Н. А., Токлієв Д. Мета і завдання зіставного лінгвістичного аналізу української і туркменської мов... ..	74
Щачковська Л. С., Абдикодиров О. Політичний аспект міграційних проблем в європейських країнах.....	76

Шачковська Л. С., Байкулов Ш. Ісламський екстремізм та міжнародний тероризм як загроза для сучасного світу	84
Шачковська Л. С., Джумаєв Ш. Особливості формування політичної культури молоді в Україні	91
Шачковська Л. С., Ібрагімов Б. Роль українського миротворчого контингенту в міжнародних миротворчих операціях	99
Шачковська Л. С., Кличов М. Антропологічні виміри глобалізації	108
Шачковська Л. С., Худайкулова А. Інформаційний тероризм як феномен сучасної міжнародної політики.....	115
Шачковська Л. С., Худайназарова Ю. Гендерні трансформації у політично-соціальній сфері суспільства.....	124

ЕКОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Автомесенко А. А. Паблік рілейшнз	131
Білошкурський М. В. Фактори та резерви зростання прибутку малого підприємства.....	136
Бовкун О. А. Економічний розвиток агропродовольчих підприємств в контексті економічної безпеки	142
Гарматюк О. В., Вовк Т. Використання Інтернет-маркетингу як засобу просування послуг на ринку	148
Гарматюк О. В., Коваль М. Дослідження економічних та організаційних методів управління конкурентоспроможності підприємства.....	153
Гарник О. А., Починок У. Сутність інноваційного розвитку в умовах економічної конкуренції... ..	159
Коган Н. Ю. Здійснення іпотечних земельних операцій сільськогосподарськими підприємствами.....	164
Побережець Н. Б., Червона К. О. Менеджмент якості як фактор підвищення конкурентоспроможності туристичних підприємств.....	170
Слатвінська Л.А., Поворознюк І.М., Литвин О.В. Роль екскурсійної діяльності в розвитку внутрішнього та міжнародного туризму	176
Станіславчук Н. О., Люльченко В. В. Банківська система України: стан та перспективи розвитку в умовах фінансової глобалізації	182
Стойка С. О., Кравченко Ю. М., Мельничук Я. В. Податкова безпека як система захисту національної економіки України.....	188

Дослідження економічних та організаційних методів управління конкурентоспроможності підприємства

Research of economic and organizational methods of management of competitiveness of enterprise

Гарматюк Олена Валентинівна – викладач кафедри маркетингу та управління бізнесом

Коваль Максим студент 5 курсу

Анотація: У статті висвітлено суть та структуру організаційно-економічного механізму управління конкурентоспроможності продукції на підприємств. Розглянуто економічні та організаційні методи управління конкурентоспроможності підприємств. Визначено суть та фактори впливу на конкурентоспроможність, розглянуто та досліджено основні ресурси потенціальних можливостей підприємства.

Abstract: In the article the essence and structure of the organizational and economic mechanism of competitive products on enterprises. The economic and organizational management practices competitiveness of enterprises. Defined the nature and impacts on competitiveness, examined and studied the basic resources of potential business opportunities.

Ключові слова: економічні методи управління, організаційні методи управління

Keywords: economic management, organizational management techniques

Виклад основного матеріалу:

Сучасні умови прискореної інтеграції України до світової економіки потребують від кожного підприємства не тільки збереження своїх позицій на внутрішньому ринку, але й забезпечення виходу на зовнішні ринки. Для цього потрібно виготовляти продукцію відповідно до світових стандартів якості. Якість продукції, що випускається з урахуванням витрат щодо її забезпечення, вважається одним з основних показників конкурентоспроможності та ефективного функціонування підприємства.

Недосконалість державного регулювання призвела до підвищення ролі сировинних, енергоємних і технологічних галузей та до послаблення потенціалу високотехнологічних виробництв. Конкурентоспроможність дуже динамічна економічна категорія, на визначення та оцінку якої впливає ряд факторів, які теж мають не статичний характер. Управління ж конкурентоспроможністю продукції на сьогодні займає чи не центральне місце у загальній системі управління підприємством.

Кожне підприємство орієнтується на одержання максимального прибутку. Для цього має використовувати такий процес виробництва, який би дозволяв при однаковому рівні випуску товарів застосовувати мінімальну кількість ресурсів, зменшити витрати й забезпечити постійні резерви задля конкурентної боротьби. У зв'язку з цим, питання конкурентоспроможності продукції підприємств у сучасних умовах економічної глобалізації вважаються актуальною господарською проблемою.

Конкурентоспроможність продукції є вагомим критерієм доцільності виходу підприємства на ринок, умовою ефективного здійснення господарських операцій і складовою вибору засобів і методів виробничої діяльності. Забезпечення високої конкурентоспроможності продукції є запорукою комерційного успіху підприємства [5, с. 81].

Конкурентоспроможність продукції проявляється в процесі її реалізації як товару та визначається насамкінець споживачем. Сутність конкурентоспроможності продукції проявляється в основному через три групи показників, за якими вона оцінюється:

- корисність продукції (якість, ефект від використання):
- затрати споживача при задоволенні його потреби продукції (ціна товару на момент її купівлі, затрати на використання, ремонт, утилізацію);
- придатність продукції до пропонування (спосіб просування товару на ринок, умови платежу, канали збуту, сервісне обслуговування).

Таким чином, конкурентоспроможність має розглядатись як відносна характеристика продукції, яка відображає її відмінність від продукції

конкурента за ступенем відповідності однаковій потребі та за затратами на її задоволення [2, с. 65].

Економічні методи управління - це такі методи, які реалізують матеріальні інтереси участі людини у виробничих процесах (будь-якій іншій діяльності) через використання товарно-грошових відносин. Ці методи мають два аспекти реалізації.

Перший аспект характеризує процес управління, зорієнтований на використання створеного на загальнодержавному рівні економічного сегмента зовнішнього середовища. Суть цього аспекту:

- формування системи оподаткування суб'єктів господарювання;
- визначення дійової амортизаційної політики, яка сприяла б оновленню (відтворенню) матеріальних активів підприємства;
- належне формування і здійснення митної політики;
- встановлення державою мінімального рівня заробітної плати та пенсій.

Другий аспект економічних методів управління зв'язано з управлінським процесом, орієнтованим на використання різноманітних економічних важелів, таких як фінансування, кредитування, ціноутворення, штрафні санкції тощо.

Реалізація економічних методів управління здійснюється в рамках системи виробничих відносин між людьми, що входять до складу трудового колективу. Ця система взаємовідносин надзвичайно складна і включає в себе економічні, соціальні, психологічні та організаційні відносини. Останні знаходять своє вираження у вертикальних та горизонтальних зв'язках, що виявляються у формі зацікавленості працівників в організації спільної праці. Для виконання будь-яких робіт виробничого характеру кожен працівник має свої обов'язки, права, відповідальність, які формуються у процесі здійснення функції менеджменту «Організація»[3, с. 29-30].

Організаційні методи управління базуються на мотивах примусового характеру, їхнє існування й практичне застосування зумовлене заінтересованістю людей у спільній організації праці. Організаційні методи

управління — це комплекс способів і прийомів впливу на працівників, заснованих на використанні організаційних відносин та адміністративній владі керівництва. Усі організаційні методи управління поділяють на регламентні й розпорядчі.

Реалізація організаційних відносин у системі відбувається застосуванням організаційно-розпорядчих методів управління, які ще називаються адміністративними. Однак поняття «організаційно-розпорядчі методи управління» більш широке, оскільки адміністративні методи ґрунтуються на застосуванні нормативних актів (постанов, наказів, інструкцій органів влади і управління), а організаційно-розпорядчі методи охоплюють усю суть організаційної складової механізму управління.

Організаційно-розпорядчі методи тісно пов'язані з і економічними методами управління, оскільки вони спрямовані на вирішення єдиних завдань з досягнення цілей господарської діяльності.

Застосування організаційно-розпорядчих методів управління передуює економічним методам, оскільки для того, щоб використати останні, потрібно організаційно сформувати об'єкт управління та структуру управління. В процесі функціонування господарської системи економічні методи управління реалізуються у формі організаційно-розпорядчого впливу суб'єкта управління на об'єкт (постанови, накази, розпорядження та ін.). Тісний зв'язок цих двох груп методів синтезує ефективний вплив управляючої підсистеми на підсистему, якою управляють. Разом з тим організаційно-розпорядчі методи управління відрізняються від економічних. Основою їх розмежування є механізм дії та форма прояву цих методів у процесі управління. Економічні методи управління ґрунтуються на врахуванні економічних інтересів людей, поєднанні цих інтересів за схемою: людина — колектив — суспільство. Формою прояву економічних методів управління є певні плани, завдання, програми, виражені економічними параметрами, чи ступінь задоволення індивідуальних, групових, колективних інтересів, виражений стимулами індивідуальної і колективної праці. Організаційно-розпорядчі методи управління ґрунтуються на таких

індивідуальних і групових властивостях людей, як почуття обов'язку, відповідальності, дисципліни та розуміння можливості адміністративного покарання[1, с. 62-64].

Організаційно-розпорядчі методи управління слід застосовувати з врахуванням вимог економічних законів.

Тільки у цьому випадку вони є науково обґрунтованими. Якщо орган управління в своїй діяльності не враховує або недостатньо враховує вимоги економічних законів, то організаційно-розпорядчі методи можуть перетворитися на адміністративні, бюрократичні, волюнтаристські, суб'єктивні методи впливу.

Характерними особливостями організаційно-розпорядчих методів управління:

- прямий вплив на об'єкт управління;
- обов'язковий характер виконання вказівок, розпоряджень, постанов та інших адміністративних рішень вищих органів управління для підпорядкованих об'єктів;
- суворо визначена відповідальність за невиконання вказівок та розпоряджень.

Зміст регламентних методів полягає у формуванні структури та ієрархії управління, делегуванні повноважень і відповідальності певним категоріям працівників фірми, визначенні орієнтирів діяльності підлеглих, наданні методично-інструктивної та іншої допомоги виконавцям. Розпорядчі методи управління охоплюють поточну (оперативну) організаційну роботу і базуються, як правило, на наказах керівників підприємств (організацій). Вони передбачають визначення конкретних завдань для виконавців, розподіл цих завдань між ними, контроль виконання, проведення нарад з питань поточної діяльності фірми (підприємства, організації).

Основний зміст методів організаційно-стабілізуючого впливу полягає у встановленні складу елементів системи і стійких організаційних зв'язків між

ними закріпленням певних обов'язків як за системою в цілому, так і за окремими її ланками.

Другою групою організаційно-розпорядчих методів управління є методи розпорядчого впливу, які відображають поточне використання встановлених організаційних зв'язків і їх часткове коригування в разі зміни умов роботи. В основу розпорядчих методів покладено повноваження та обов'язки.

Обидві групи методів управління використовуються спільно, оскільки вони доповнюють одна одну. Разом з тим ці методи взаємозамінні, що і визначає особливості вибраного в управлінні того чи іншого типу організації або основні аспекти організаційної діяльності в процесі управління.

Організаційно-розпорядчі методи управління можна класифікувати також за джерелами впливу. Тоді виділяють способи організаційного впливу першого, другого та наступних рівнів управління, практика свідчить, що кожний рівень системи управління має свої особливості організаційного впливу і виділяє ті з них, які найбільш ефективні для цього рівня. На вищих рівнях системи управління переважають регламентаційні та нормативні способи організаційного впливу. На низовому щаблі управління на передній план виходять розпорядчі методи, покликані регулювати та підтримувати повсякденну виробничо-господарську діяльність. Диференціація способів організаційного впливу за рівнями системи управління закономірна, оскільки вона відображає обсяг повноважень, якими володіють керівники певного рангу, юридичне становище певного рівня управління, специфіку управління, його функціональний зміст на певному щаблі управління.

Обґрунтована диференціація організаційно-розпорядчих методів управління за рівнями системи управління відіграє важливу роль у теорії управління, сприяє найбільш повному врахуванню організаційних відносин у соціально-економічній системі. І навпаки, застосування організаційно-розпорядчих методів управління, що не відповідають положенню щабля управління в ієрархії управлінської структури, призводить до зривів, порушення ритму виробничо-господарських процесів. Яскравим прикладом цього може бути намагання сконцентрувати на вищих щаблях управління в

роки панування адміністративно-командної системи розпорядницьку діяльність з поточного регулювання функціонування організацій і підприємств[6, с. 96-99].

Організаційно-розпорядчі методи класифікують також за їх спрямованістю. Виділяють методи управління спрямовані на суб'єкт і об'єкт управління. Специфіка, тієї чи іншої підсистеми визначає специфіку організаційного впливу на кожну з них. Організація інтелектуальної праці (діяльності суб'єкта управління) має свої особливості. В цьому процесі основну роль відіграють: регламентуючі акти, відповідно до яких діють працівники апарату управління, використовуючи права, повно важення та виконуючи певні обов'язки в загальній системі управління.

Трудова діяльність людей, які є об'єктом управлінського впливу містить дещо менше інтелектуального елемента і потребує застосування розпорядчих актів у форм економічного, соціального та інших видів впливу.

Отже, організаційно-розпорядчі методи витікають і суті управління, особливостей і властивих йому взаємовідносин, є стрижнем управлінського впливу, особливим управлінським явищем. Звідси потреба застосування організаційно-розпорядчих методів управління за будь-якої системи господарювання. В цих методах управлінський вплив набуває предметної форми і спонукає виконавців до конкретних дій. Особливе значення мають організаційно-розпорядчі методи в період зародження ринкової економіки в Україні. На цьому етапі потрібно сформувані нові структури управління, регламентувати їх діяльність, визначити раціональне співвідношення між всіма групами методі управління та напрями цілеспрямованої зміни цього співвідношення до стану, рекомендованого сучасним науковим та практичним менеджментом. Організаційно-розпорядчі методи управління можуть бути ефективним засобом активізації працівників на перехідному етап оскільки для цього потрібна як перебудова психолог! людей, так і поступове створення системи економічного регулювання господарських процесів.

Серед організаційно-розпорядчих методів управління основну роль відіграють методи організаційно-стабілізуючого впливу, спрямовані на встановлення, підтримку та поліпшення організаційних структур і порядку діяльності суб'єктів та об'єктів управління. Так, на тривалий період за допомогою цих методів визначають структуру управління, способи взаємодії елементів системи управління, функції, повноваження і форми відповідальності суб'єкта і об'єкта управління.

Об'єктами організаційного впливу виступають як суб'єкт, так і об'єкт управління і частково зовнішнє середовище. Організаційний вплив на суб'єкт управління полягає у зміні організації його функціонування, тобто функцій, структури, організації управлінської праці, визначенні чи зміні прав, обов'язків та ін. Звичайно, впливаючи на суб'єкт управління, ми тим самим впливаємо і на об'єкт, оскільки ці дві підсистеми перебувають у нерозривному зв'язку.

Суб'єкт управління здійснює самостійний організаційний вплив на об'єкт, встановлюючи режим функціонування останнього.

До складу організаційно-стабілізуючих методів управління входять регламентування, нормування й інструктування. Регламентування являє собою досить жорсткий тип організаційного впливу і полягає у розробці та введенні в дію організаційних положень, обов'язкових для виконання протягом певного, визначеного цими положеннями часу. Можна конкретизувати склад регламентуючих організаційних положень. Це, по-перше, положення загально організаційного характеру, яке встановлює організаційну відокремленість і порядок функціонування соціально-економічної системи в цілому. По-друге, це положення, яке визначає і встановлює внутрішній порядок роботи, організаційний статус різних ланок, їх завдання, функції, повноваження та ін. По-третє, це типові структури, які визначають основні риси побудови внутрішніх організаційних основ.

Професійно вміле застосування економічних, соціально-психологічних та організаційних методів управління здебільшого забезпечує достатньо ефективне господарювання[4, с. 81-83].

Отже, успішна виробничо-господарська діяльність значною мірою залежить від економічної та організаційної структур. Незначні зміни у економічній структурі, якщо вони не знайшли відображення в організаційній, вносять диспозиції в систему управління підприємством і призводять до зниження конкурентоспроможності підприємства. Тому для узгодженості усіх складових діяльності підприємства потрібне розроблення дієвих економічних та організаційних методів управління підприємством.

Список використаних джерел

1. Управление персоналом./Под ред. Т.Ю.Базарова. "Центр Кадровых Технологий - XXI век". М. 2001
2. Коваленко О.В. Барабаш Ю.О. Економічна діагностика. Навчально-методичний посібник. / О.В.Коваленко О.Ю.Барабаш - Запоріжжя ЗДІА, 2010. - 212 с.
3. Герчикова И. Н. Менеджмент / И.Н.Герчикова: Учебник. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1995.
4. Жданов С. А. Механизмы экономического управления предприятием: Учебн. пос. / С.А.Жданов — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002.
5. Паршина О.А. Обґрунтування вибору управлінських рішень щодо забезпечення конкурентоспроможності продукції / О.А.Паршина // Держава та регіони. – 2011. - № 2. – с. 81 - 85.
6. Мескон М. Х, Алберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента / Пер. с англ. / М.Х.Мескон — М.: Дело, 1992